

Ontheffing minimum VFR-vlieghoogte oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) ten behoeve van oefening Apache Shadow

27 juli 2021

Nr: MLA/133/2021

Kenmerk: BS 2021016912

De Minister van Defensie,

Handelende in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

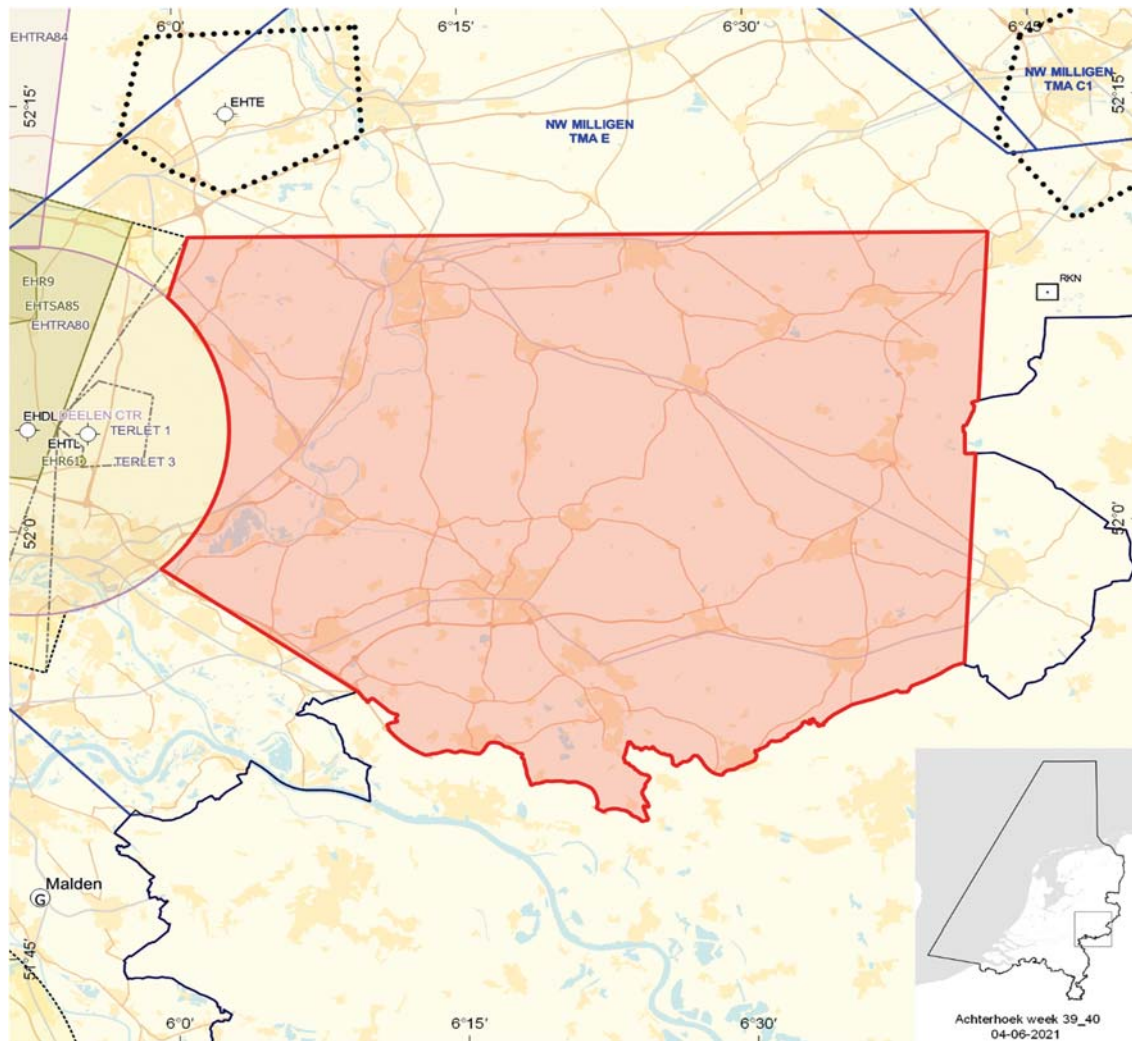
Gelezen het verzoek van de commandant van het Defensie Helikopter Commando van woensdag 26 mei 2021;

Gelet op de artikelen 2, tweede lid, en 19, derde lid, van het Besluit luchtverkeer 2014;

Besluit:

Artikel 1

1. Ten behoeve van oefening Apache Shadow van het Defensie Helikopter Commando wordt het oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) Apache Shadow ingesteld, begrensd door de volgende coördinaten:
Oefengebied Apache Shadow
van 52°10'20.78"N 006°00'46.06"E, naar 52°10'13"N 006 42'41"E, naar 52°04'15.08"N 006°42'02.09"E, via de Duits/Nederlandse grens naar 52°02'23.77"N 006°41'50.03"E, naar 51°55'03.30"N 006°41'02.46"E, via de Duits/Nederlandse grens naar 51°54'18.37"N 006°09'26.60"E, naar 51°58'41.34"N 005°59'13.59"E, via de grens van Deelen CTR tegen de wijzers van de klok terug naar 52°10'20.78"N 006°00'46.06"E (zie figuur 1).
2. Binnen het oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) Apache Shadow, zoals ingesteld in het eerste lid, wordt ontheffing verleend van de minimum VFR-vlieghoogte, bedoeld in paragraaf SERA.5005, onderdeel (f), van verordening (EU) nr. 923/2012, op de volgende dagen en tijdstippen:
Week 39
maandag 27 september 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
dinsdag 28 september 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
woensdag 29 september 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
donderdag 30 september 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
vrijdag 01 oktober 2021 van 09:00 uur tot en met 15:00 uur lokale tijd.
Week 40
maandag 04 oktober 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
dinsdag 05 oktober 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
woensdag 06 oktober 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
donderdag 07 oktober 2021 van 12:00 uur tot en met 22:30 uur lokale tijd;
vrijdag 08 oktober 2021 van 09:00 uur tot en met 15:00 uur lokale tijd.

Figuur 1: oefengebied Apache Shadow

Artikel 2

1. Binnen het oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) Apache Shadow bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte binnen de daglichtperiode 100 voet AGL of incidenteel zoveel lager als in verband met de opdracht noodzakelijk is.
2. Binnen het oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) Apache Shadow bedraagt de toegestane minimum VFR-vlieghoogte buiten de daglichtperiode 300 voet AGL of incidenteel zoveel lager als in verband met de opdracht noodzakelijk is.
3. Binnen het oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) Apache Shadow gelden voorts de volgende regels:
  - a. laagvliegen is alleen toegestaan voor luchtvaartuigen die deelnemen aan de oefening;
  - b. met betrekking tot het vliegzicht en de wolkenbasis gelden de eisen voor VFR-vluchten;
  - c. tijdens de vlucht worden gebieden met aaneengesloten bebouwing, industrie- en havengebieden daaronder begrepen, dan wel mensenverzamelingen vermeden;
  - d. het overvliegen van bebouwing, met name ziekenhuizen en sanatoria, wordt zoveel mogelijk vermeden;
  - e. de ontheffing van de minimum VFR-vlieghoogte geldt alleen voor die delen van de vlucht die voor het doel van de vlucht noodzakelijk zijn;
  - f. aanvliegroutes en -hoogten, alsmede oefenlocaties worden zodanig gekozen dat geluidhinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Artikel 3

Deze beschikking treedt in werking met ingang van maandag 27 september 2021 en vervalt met ingang van zaterdag 09 oktober 2021.

Deze beschikking zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst en zal tevens bekend worden gemaakt door middel van een NOTAM.

*De Minister van Defensie,
voor deze,
De Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit,
J.P. Apon
Commodore*

Tegen deze beschikking kunnen belanghebbenden op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen 6 weken na de dag waarop deze beschikking is bekendgemaakt, een bezwaarschrift indienen. Dit bezwaarschrift kan digitaal of schriftelijk worden ingediend. Het digitale bezwaarschrift dient te worden ingediend via www.defensie.nl/bezwaarJDV. Het schriftelijke bezwaarschrift dient te worden gericht aan de Minister van Defensie, DienstenCentrum Juridische Dienstverlening, ter attentie van de Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, MPC 55A, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de dagtekening; een omschrijving van de beschikking waartegen het bezwaar is gericht en de gronden van het bezwaar. Indien onverwijld spoed dat vereist is, is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de president van de rechtbank die bevoegd is. In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat een bezwaarschrift is ingediend.

TOELICHTING

In week 39 en 40 van 2021 vindt de oefening Apache Shadow van het Defensie Helikopter Commando plaats. Tijdens deze oefening, waarbij vliegende eenheden en grondeenheden zijn betrokken, staat de integratie en samenwerking van deze eenheden centraal.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat militaire helikopters boven gebieden met aaneengesloten bebouwing, industrie- en havengebieden daaronder begrepen dan wel boven mensenverzamelingen een hoogte van ten minste 210 meter (700 voet) boven de hoogste hindernis gelegen binnen een afstand van 600 meter van het luchtvaartuig dienen aan te houden en elders ten minste 50 meter (150 voet) boven grond of water.

Gelet op artikel 2, eerste lid, van de beschikking merk ik op dat om de oefening mogelijk te maken, er aan de oefening deelnemende gezagvoerders van het Defensie Helikopter Commando (DHC) binnen het aangewezen oefengebied (tijdelijk laagvlieggebied) voor VFR-vluchten binnen de daglichtperiode ontheffing wordt verleend van de vigerende minimum VFR-vlieghoogte op grond van artikel 7 van de Regeling minimum VFR-vlieghoogten en VFR-vluchten buiten de daglichtperiode voor militaire vliegtuigen en helikopters (hierna: de Regeling). Ingevolge deze vrijstelling mag, indien door militaire helikopters, behorende tot of in gebruik bij de Nederlandse en bondgenootschappelijke strijdkrachten, worden geoefend in het kader van operaties met niet-vliegende eenheden, op 100 voet of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is, worden gevlogen.

Gelet op artikel 2, tweede lid, van de beschikking geldt er voor VFR-vluchten buiten de daglichtperiode overeenkomstig artikel 10, gezien in samenhang met artikel 12 van de Regeling, dat militaire helikopters boven gebieden met aaneengesloten bebouwing, industrie- en havengebieden daaronder begrepen, dan wel mensenverzamelingen een hoogte van ten minste 210 meter (700 voet) boven de hoogste hindernis gelegen binnen een afstand van 600 meter van de helikopter dienen aan te houden en elders, buiten de gebieden, bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Regeling, ten minste 100 meter (300 voet) boven grond of water of zoveel lager als voor het doel van de vlucht noodzakelijk is.

Het vorenstaande betekent dat niet continu laag zal worden gevlogen. Aanvliegroutes en -hoogten alsmede oefenlocaties, worden zodanig gekozen dat geluidhinder zoveel mogelijk wordt voorkomen.